
ÇEVİRİLER

UYDU ARACILIĞI İLE İLETİLEN PROGRAM TAŞIYICI SİNYALLERİN DAĞITIMINA İLİŞKİN BRÜKSEL SÖZLEŞMESİ*

Çeviren: Araş. Gör. Verda Neslihan AKÜN**

Bu Sözleşmeye taraf olan Devletler,

Program taşıyıcı sinyallerin dağıtımı için uyduların kullanımının hem hacimde hem de coğrafi kapsamda hızla büyüdüğünün *farkında olarak,*

Dağıtım yapmaları tasarlanmamış dağıtıcılar tarafından, uydu aracılığı ile iletilen program taşıyıcı sinyallerin, dağıtılmasının önüne geçecek dünya çapında bir sistem olmaması ve bu noksanlığın uydu telekomünikasyonun kullanımını aksatacağı *endişesini taşıyarak,*

Bu bakımdan, yazarların, icracı yorumcu sanatçıların, plak-ses kaydı-yapımcılarının ve yayın kuruluşlarının çıkarlarının önemini *takdir ederek,*

Dağıtım yapmaları tasarlanmamış dağıtıcılar tarafından, uydu aracılığı ile iletilen program taşıyıcı sinyallerin dağıtılmamasının önüne geçmeyi sağlayacak tedbirler uyarınca uluslararası bir sistemin kurulmasının gerekliliğine *inanarak,*

Uluslararası Telekomünikasyon Sözleşmesi ve buna ekli Radyo Düzenlemelerinin de dahil olduğu ve özellikle, icracı yorumcu sanatçılara, plak-ses kaydı-yapımcılarına ve yayın kuruluşlarına koruma sağ-

* Convention Relating to the Distribution of Programme-Carrying Signals Transmitted by Satellite, 21 Mayıs 1974. Kısa adıyla, 'Uydu Sözleşmesi'.

** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Devletler Umumi Hukuku Anabilim Dalı.

layan, 26 Ekim 1961 tarihli Roma Sözleşmesi'nin yaygın kabulüne hâlel getirmeksizin halen yürürlükte bulunan uluslararası anlaşmaların hiçbir şekilde zedelenmemesi gerektiğinin *bilincinde olarak*,

Aşağıdaki gibi anlaştılar:

Madde 1

[Tanım]^{***}

Bu sözleşmeye özgü olarak:

- (i) "Sinyal", program iletebilen elektronik oluşumlu taşıyıcı;
- (ii) "Program", görüntülerden, seslerden veya her ikisinden oluşan, nihai dağıtım için sinyallerle somutlaşıp yayılan, canlı veya kayıtlı malzemenin tamamı;
- (iii) "Uydu", dünya ve atmosfer dışı uzay alanında sinyal iletebilen cihaz;
- (iv) "Yayılan Sinyal", uyduya giden veya uydudan geçen program taşıyıcı sinyal;
- (v) "Türemiş Sinyal", bir veya daha fazla karışan kayıtlar olsun olmasın, yayılan sinyalin teknik karakteristiklerinin değiştirilmesiyle elde edilen sinyal;
- (vi) "Menşe kurum", yayılan sinyallerin hangi programı taşıyacağını kararlaştıran kişi veya hukuki varlık;
- (vii) "Dağıtıcı", türemiş sinyalleri genel kamuya veya yer alması gereken başka kısımlara iletimini kararlaştıran kişi ya da hukuki varlık;
- (viii) "Dağıtım", türemiş sinyallerin genel kamuya veya ondan başka kısımlara dağıtıcı tarafından iletilmesi işlemidir.

*** Sözleşmenin asıl metninde bulunmayan madde başlıkları çeviren tarafından eklenmiştir.

Madde 2

[Yükümlülükler]

1. Her akîd devlet, program taşıyıcı sinyalin yayıldığı veya geçtiği uydudan, kendi ülkesinde veya kendi ülkesinden, dağıtım yapmaları tasarlanmamış dağıtıcılar tarafından dağıtılmasını önlemek için uygun tedbirleri almayı yüklenir. Bu yükümlülük, menşe kurumun başka bir akîd devlet vatandaşı ve dağıtılan sinyalin türemiş sinyal olduğu hallerde uygulanacaktır.
2. I.fıkırada belirtilen tedbirlerin uygulanması, bir akîd devlette zamanla sınırlanmış ise, bu süre, iç hukuklarınca tespit edilmiş olacaktır. Böyle bir süre, onay, kabul veya katılma sırasında veya bu aşamalardan sonra iç hukuklarında meydana gelen değişiklik veya yürürlüğe giriş varsa, yürürlüğe girmesinden veya değişmesinden itibaren altı ay içinde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yazılı olarak bildirilecektir.
3. 1. fıkırada düzenlenen yükümlülük, yayılan sinyallerin dağıtımını yapması tasarlanmış bir dağıtıcı tarafından, halihazırda dağılmış sinyallerden alınarak türeyen sinyallerin dağıtımına uygulanmayacaktır.

Madde 3

[Sözleşmenin Uygulanmayacağı Haller]

Genel kamunun, menşe kurum tarafından yada onun namına yayılan sinyalleri uydudan doğrudan almasının tasarlandığı hallerde bu sözleşme uygulanmayacaktır.

Madde 4

[İstisnalar]

Aşağıdaki hallerde, yayılan sinyalin dağıtımını yapması tasarlanmamış bir dağıtıcı tarafından, akîd devlet ülkesinde dağıtım yapılırsa dahi 2. maddenin 1. fıkrasında belirtilen tedbirlerin uygulanması o devletten beklenmeyecektir.

- (i) Yayılan sinyal ile taşınan, güncel olaylarla ilgili haberlerden oluşan programdan, kısa alıntılarının, sadece bilgilendirme amacını haklı gösterecek kapsamda olması halinde, veya
- (ii) Yayılan sinyal ile taşınan programdan aktarım gibi kısa alıntılarının, bu aktarımların adil uygulama ile bağdaştığı ve bilgilendirme amacıyla haklı kılınabildiği hallerde, veya
- (iii) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun yerleşmiş uygulaması uyarınca, gelişmekte olan bir ülke addedilen akîd devlet ülkesinde, yayılan sinyal ile taşınan bir programın, yetişkin eğitimi veya bilimsel araştırmanın da dahil olduğu çerçevede yalnızca öğretim amacı ile dağıtımını halindedir.

Madde 5

[Geriye Yürümezlik]

Hiçbir akîd devletten, bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce yayılmış sinyallere yönelik olarak, bu sözleşmeyi uygulaması beklenmeyecektir.

Madde 6

[Yorum]

Bu sözleşme, yazarlara, icracı yorumcu sanatçılara, plak-ses kaydı-yapımcılarına yada yayın kuruluşlarına iç hukuklarının veya uluslararası anlaşmaların sağladığı korumayı sınırlandıracak veya hanel getirecek hiçbir şekilde yorumlanmayacaktır.

Madde 7

[Yorum]

Bu sözleşme, herhangi bir akîd devletin tekeli suistimalleri önlemek amacıyla kendi iç hukukunu uygulama hakkını sınırlandıracak şekilde yorumlanmayacaktır.

Madde 8

[Çekinceler]

1. 2. ve 3.fıkra saklı kalmak kaydıyla, bu sözleşmeye hiçbir çekince ileri sürülemez.

2. Herhangi bir akîd devlet, 21 Mayıs 1974 tarihinde mer'î iç hukuku uyarınca, 2.maddenin 1.fikrasında söz edilen 'Menşe kurumun başka bir akîd devlet vatandaşı olduğu halde' ibaresini, 'Sinyalin başka bir akîd devlet ülkesinden yayılmış olması halinde' şeklinde değerlendireceğini Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecek yazılı bir bildirim ile beyan edebilir.

3. (a) 21 Mayıs 1974 itibariyle herhangi bir akîd devlet, teller, kablolar veya diğer benzer telekomünikasyon kanallarıyla, abonelerine program taşıyıcı sinyallerin dağıtımına yönelik korumayı reddediyor veya bunu kısıtlıyorsa, korumayı iç hukukunun reddettiği veya kısıtladığı kapsamda, bu tür dağıtımlara, bu sözleşmeyi uygulamayacağını Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecek yazılı bir bildirim ile beyan edebilir.

(b) Bu maddenin (a) bendi uyarınca, bir bildirim tevdi eden devlet, (a) bendi hükmündeki çekincesini uygulanamayacak hale getiren veya kapsamını daha da daraltacak iç hukuk değişikliklerini, yürürlüğe girmelerinden itibaren altı ay içinde yazılı olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirecektir.

[Nihai Hükümler]

Madde 9

[İmza, Onay, Kabul, Katılma]

1. Bu sözleşme Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Sözleşme, 31 Mart 1975'e kadar Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na veya onunla ilişkili ihtisas kuruluşlarından birine veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'na üye olan ya da Uluslararası Adalet Divanı Statüsü'ne taraf olan devletlerin imzasına açıktır.

2. Bu sözleşme imzacı devletlerin onayına veya kabulüne tâbidir. 1.fıkarda belirtilen her devletin katılımına açık olacaktır.

3. Onay, kabul veya katılma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

4. Sözleşmeyle bağlanan devlet, iç hukukunu, sözleşme hükümlerinin etkinliğini sağlayacak şekilde uyumlu hale getirmek durumundadır.

Madde 10

[Yürürlüğe Giriş]

1. Bu sözleşme, ellinci onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

2. Ellinci onay, kabul veya katılma belgesinin tevdiinden sonra bu sözleşmeyi onaylayan, kabul eden veya katılan her devlet için, sözleşme, o devletin onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 11

[Fesih]

1. Akîd devletlerden herhangi biri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecek yazılı bir bildirim ile sözleşmeyi feshi ihbar edebilir.

2. Fesih, 1. fıkrada belirtilen bildirim tarihinden oniki ay sonra sonuç doğurur.

Madde 12

[Geçerli Metinler]

1. İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca tek nüshada imzalanacak sözleşmenin dört metnide eşit derecede geçerli metinlerdir.

2. Arap, Hollanda, Alman, İtalyan ve Portekiz dillerindeki resmî metinler, ilgili devletlerle istişarelerden sonra Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı ile Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü'nün Genel Direktörleri tarafından hazırlanacaktır.

3. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, 9. maddenin 1. fıkrasında söz edilen devletlerin yanı sıra, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı, Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Genel Direktörlerini ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreterini,

- (i) Sözleşmenin imzalarından;
- (ii) Onay, kabul veya katılma belgelerinin tevdi edilmesinden;
- (iii) m.10/1 uyarınca sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden;
- (iv) m.2/2, m.8/2, m.8/3 ile ilgili her bildirim-metni ile birlikte tevdi edilmesinden;
- (v) Fesih bildirimlerinin alınmasından

haberdar edecektir.

4. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, 9. maddenin 1. fıkrasında söz edilen tüm devletlere sözleşmenin iki adet tasdikli kopyasını gönderecektir.